

Rahapelaaminen Suomessa - lainsäädäntö ja ulkomaiset toimijat

Kristiina Rintanen

Opinnäytetyö
Johdon assistenttityön ja kielten
koulutusohjelma
2012

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Kristiina Rintanen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2009</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Rahapelaaminen Suomessa - lainsäädäntö ja ulkomaiset toimijat</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 27</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Sampo Mielityinen</p>	
<p>Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää rahapelien lainsäädännöllinen kehys Suomessa. Työssä käydään läpi Suomen rahapelilainsäädäntö sekä Euroopan unionin lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö ja niiden vaikutus Suomen tilanteeseen.</p> <p>Arpajaislaissa on määritelty toimijat, joilla on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon Suomessa. Muut eivät saa toimeenpanna rahapelejä eivätkä markkinoida pelejään Suomessa. Kuitenkin Suomessa on pelattavissa useita ulkomaisten peliyhtiöiden internet-sivustoja, joilla voi pelata rahasta pelejä, jotka on säädetty arpajaislaissa nimettyjen toimijoiden yksinoikeudella Suomessa toimeenpantaviksi. Ahvenanmaan autonomisella maakunnalla on lisäksi itsehallintolakinsa (16.8.1991/1144) nojalla valta koskien rahapelien toimeenpanoa maakunnassa. Ahvenanmaalla toimivalla Ålands penningautomatföreningillä on oikeus toimeenpanna rahapelejä maakunnassa, mutta ei Manner-Suomessa. Opinnäytetyössä pyritään selvittämään, miten tämä rahapelaamisen nykytila ja Suomen lainsäädäntö sopivat yhteen.</p> <p>Tutkimus on tehty kevään ja syksyn 2012 aikana ja tiedot perustuvat silloin voimassa-olevaan lainsäädäntöön. Tutkimuksesta selvisi selkeä ristiriita vallitsevan tilan ja lainsäädännön vaatimusten suhteen.</p>	
<p>Asiasanat Rahapelit, arpajaislaki, monopolit, lainsäädäntö, EU-oikeus, Ahvenanmaa, itsehallinto</p>	

Degree Programme in Modern Languages and Business Studies for Management Assistants

<p>Author or authors Kristiina Rintanen</p>	<p>Group or year of entry 2009</p>
<p>The title of thesis Gambling in Finland - Legislation and the Foreign Operators</p>	<p>Number of pages and appendices 27</p>
<p>Supervisor or supervisors Sampo Mielityinen</p>	
<p>The goal of this thesis is to explain the legal framework of gambling in Finland. Both Finnish national gambling legislation and European Union legislation will be explained as well as the European legal praxis.</p> <p>The Finnish Lotteries Act determines who has the right to organize gambling. Other operators are not allowed to organize gambling or advertise their games in Finland. However, there are several Internet gambling sites that can be played in Finland. The games on these sites are allowed by the Lotteries Act to be organized only by Finnish monopolies. The Åland autonomous region also has the right to decide on the organization of gambling in its own territory on the basis of the Act on the Autonomy of Åland. The gambling operator in Åland is Ålands penningautomatförening, which has the right to organize gambling in its own region, but not in mainland Finland. This thesis will try to find out if the current state of affairs corresponds to the relevant legislation.</p> <p>This study was done during the spring and fall of 2012 and the data is based on the legislation valid at that time. In the study there appeared clear contradictions between the actual state of matters and the requirements of the legislation.</p>	
<p>Key words Gambling, Lotteries Act, monopolies, legislation, EU legislation, Åland, autonomy</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tavoite ja menetelmät.....	1
1.2	Keskeiset käsitteet	2
1.2.1	Rahapelitoiminta ja rahapelaaminen.....	2
1.2.2	Yksinoikeusjärjestelmä	2
1.2.3	Sähköisesti välitettävät rahapelit	3
1.2.4	Ahvenanmaan erityisasema	3
1.2.5	Ulkomailta Suomeen suuntautuva rahapelitarjonta.....	3
2	Rahapelitoimintaan liittyvä lainsäädäntö	4
2.1	Arpajaislaki	4
2.1.1	Kokonaisuudistus	5
2.1.2	Yleiset säännökset.....	6
2.1.3	Luvanvaraisuus.....	6
2.1.4	Yksinoikeusjärjestelmä	7
2.1.5	Rahapelien ikäraja ja sijoituspaikat	7
2.1.6	Rahapelien markkinointi	8
2.1.7	Rahapelitoiminnan tuotot.....	9
2.1.8	Toimeenpanon valvonta.....	10
2.1.9	Muita säännöksiä.....	10
2.2	Valtioneuvoston asetus arpajaisista.....	12
2.3	Valtioneuvoston asetus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta	13
2.4	Muu vaikuttava lainsäädäntö.....	14
2.5	Euroopan unionin lainsäädäntö	14
3	Ahvenanmaa ja Paf	16
3.1	Ahvenanmaan lainsäädäntö	16
3.1.1	Maakunnan arpajaislaki.....	16
3.1.2	Maakunta-asetus Ålands penningautomatföreningistä ja sen toimialasta.....	17
3.1.3	Maakuntalaki viihdeautomaateista	18
3.2	Paf.....	18
3.2.1	Toiminta.....	19

3.2.2	Paf Manner-Suomessa.....	19
4	Rajat ylittävä rahapelitearjonta.....	21
4.1	Ulkomaiset rahapeliyhtiöt Suomessa	21
4.2	Suomen lainsäädännön suhtautuminen	22
4.2.1	Verotus.....	22
4.2.2	Markkinointi	23
4.3	Veikkaus Solutions	24
5	Päätelmät	26
	Lähteet.....	28

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tavoite ja menetelmät

Tämän työn tavoitteena on selvittää suomalaisen rahapelaamisen lainsäädännöllinen kehys sekä se, miten se suhtautuu ulkomaalaiseen rahapelitarjontaan. Pyrin kuvaamaan selkeästi koko tämän hetkisen lainsäädännöllisen kehyksen ottaen huomioon myös Euroopan unionin mukanaan tuomat vaikutukset. Selvitän myös rahapelitoimintaa Ahvenanmaalla, Ålands Penningautomatföreningin suhdetta Manner-Suomessa toimiviin rahapelitarjoajiin ja itsehallinnon vaikutuksia.

Tarkoitukseni on tarkastella ulkomaisen rahapelitarjonnan suhdetta suomalaiseen rahapelien yksinoikeusjärjestelmään. Koska yksinoikeusjärjestelmän perusteena ja ensisijaisena tehtävänä on rahapeleistä aiheutuvien haittavaikutusten vähentäminen, tutkin sitä, aiheutuuko ulkomaisesta rahapelitarjonnasta ristiriitaa suomalaiseen järjestelmään nähdessä.

Tutkimukseni on luonteeltaan kuvaileva. Tämä tarkoittaa sitä, että pyrin opinnäytetyölläni kartoittamaan, millainen on Suomen lainsäädäntö koskien rahapelejä ja erityisesti ulkomailta Suomeen suuntautuvaa rahapelitarjontaa. Selvitän myös, millainen on Ahvenanmaan itsehallintoalueen tilanne rahapeliasioissa. Rahapelejä koskeva lainsäädäntö uudistui laajalti vain vähän aikaa sitten, joten käsitelen myös näitä uudistuksia ja niiden mukanaan tuomia muutoksia.

Opinnäytetyötä tehdessäni tärkein lähdeaineistoni on ollut Suomen lainsäädäntö, erityisesti arpajaislaki ja sen esityöt. Suomen lainsäädännön lisäksi olen perehtynyt Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ennakkopäätösten myötä sekä Ahvenanmaan maakuntalakeihin. Lainsäädännön lisäksi olen käyttänyt lähteinä muun muassa useita uutisia aiheeseen liittyen sekä rahapeliyhteisöjen Internet-sivuja ja julkaisuja. Käyttämäni lähteet ovat pääasiassa sähköisiä, sillä aiheesta ei ole julkaistu kovin paljon painettua materiaalia. Ulkomaisia rahapelitoimijoita ja -sivustoja käsittelevässä neljännessä luvussa olen myös viitannut muutamaa epävirallisiin sivustoihin, joissa pelaajat esimerkiksi ohjeistavat toisiaan pelaamisessa, koska näiden

sivustojen kautta ulkomaisilla sivustoilla pelaaminen näyttäytyy helppona ja tuottoisana suomalaiselle pelaajalle.

1.2 Keskeiset käsitteet

Työssäni tärkeimpiä käsitteitä ovat kiistatta rahapelitoiminta ja rahapelaaminen. Keskeisiä käsitteitä ovat myös esimerkiksi yksinoikeusjärjestelmä, ulkomailta Suomeen suuntautuva rahapelitarjonta ja Ahvenanmaan itsehallinnollinen asema. Seuraavassa selitän nämä käsitteet muiden oleellisesti opinnäytetyöni aiheeseen liittyvien käsitteiden lisäksi.

1.2.1 Rahapelitoiminta ja rahapelaaminen

Tässä työssä käsitteellä rahapelaaminen tarkoitetaan osallistumista maksua vastaan veikkaus- ja vedonlyöntipeleihin ja totopeleihin. Rahapelaaminen tarkoittaa myös kasinopelien pelaamista, niin pelikasinoilla kuin muissa pelipisteissä, ja osallistumista raharpajaisiin sekä raha-automaattien pelaamista. Rahapelitoiminnalla puolestaan tarkoitetaan yllä mainittujen rahapelien toimeenpanemista ja raha-automaattien käytettävänä pitämistä.

Veikkaus- ja vedonlyöntipelejä ovat erilaiset tulos- ja voittajavedot. Totopeleillä tarkoitetaan tässä työssä erilaisia hevospelejä, joissa pelaaja arvaa ravilähtöjen voittajia ja tuloksia. Raha-arpajaiset tarkoittaa joko loton tapaisia numeroveikkauksia tai raha-arpoja. Raha-automaatit ovat joko pelikasinolle tai muihin tiloihin sijoitettuja peliautomaatteja, joista voi voittaa rahaa. Kasinopelejä ovat pelikasinoilla, pelisaleissa ja ravintoloissa pelattavat pöytäpelit.

1.2.2 Yksinoikeusjärjestelmä

Yksinoikeusjärjestelmän käsitteellä tarkoitan legaalista monopolia, jollainen Suomessa rahapelitoiminnan kohdalla vallitsee. Arpajaislaissa on säädetty toimijat, joilla on yksinoikeus rahapelien toimeenpanemiseen Suomessa. Tällä hetkellä nämä toimijat, joilla on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon, ovat Veikkaus Oy, Raha-automaattiyhdistys ja Fintoto Oy. Tässä työssä näihin yksinoikeuden rahapelien toimeenpanoon omaaviin

toimijoihin viitataan myös käsitteellä yksinoikeustoimijat. Muut kuin nämä arpajaislaissa mainitut tahot eivät siis saa toimeenpanna rahapelejä Suomessa.

1.2.3 Sähköisesti välitettävät rahapelit

Sähköisesti välitettävillä rahapeleillä tarkoitetaan etenkin internetissä, mutta myös muiden elektronisten laitteiden välityksellä pelattavia rahapelejä. Tällaisia pelejä tarjotaan pelattavaksi virtuaalisesti. Internetissä tapahtuva pelaaminen on nykyisin iso osa rahapeliamista. Internetissä voi pelata kaikkia samoja pelejä kuin reaaliympäristössäkin ja valikoima on usein virtuaalisesti jopa laajempikin.

1.2.4 Ahvenanmaan erityisasema

Ahvenanmaa on Suomeen kuuluva itsehallinnollinen maakunta. Maakunnalla on oikeus itsehallintoon koskien muun muassa sen sisäisiä asioita sekä budjettia. Myös rahapeli-toiminta kuuluu Ahvenanmaan itsehallinnon piiriin. Ahvenanmaan maakuntahallitus on antanut Ålands penningautomatföreningille eli Paf:lle yksinoikeuden rahapelien toimeenpanemiseen maakunnassa. Paf:lla ei ole oikeutta toimeenpanna rahapelejä Manner-Suomessa.

1.2.5 Ulkomailta Suomeen suuntautuva rahapelitarjonta

Tällä käsitteellä tarkoitetaan tässä opinnäytteessä ulkomaista, Suomeen kohdennettua rahapelitarjontaa. Tällaista rahapelitarjontaa ovat esimerkiksi internetin ulkomaiset vedonlyönti- ja kasinopelisivustot, jotka on saatavilla suomeksi ja joita myös mainostetaan Suomessa. Erityisen huomionarvoiseksi nämä toimijat tekee se, että Suomen lain mukaan vain yksinoikeustoimijoilla on oikeus toimeenpanna rahapelejä Suomessa.

2 Rahapeliteimintaan liittyvä lainsäädäntö

Tässä osassa kartoitan rahapeliteimintaan liittyvää lainsäädäntöä. Nostan esiin oleellisia piirteitä suomalaisesta rahapelilainsäädännöstä. Pyrin esittelemään erityisesti ulkomailta Suomeen suuntautuvaa rahapelitarjontaa koskevia säännöksiä, mutta myös muita tärkeitä pykäläitä, jotka säätelevät rahapeliteiminnan koko kenttää yleisemmin. Pyrin kartoittamaan rahapeliteimintaan liittyvät lait sekä opinnäytetyöni aiheen kannalta olennaiset asetukset. Tarkastelen myös Euroopan unionin lainsäädännön tilannetta sellaisena kuin se nyt on.

Viimeiset 70 vuotta rahapelit on toimeenpantu Suomessa samojen vakiintuneiden palveluntarjoajien toimesta. Ennen sitä voimassa oli rahapelien totaalikielto. Nämä suomalaiset palveluntarjoajat ovat Veikkaus Oy, Raha-automaattiyhdistys ja Fintoto Oy. (HE 207/2010 vp, luku 1.1.)

Nykyisin Suomessa rahapeliteimintaa säätelee yksinoikeusjärjestelmä. Vuoden 2012 alusta voimaan tullessa arpajaislain muutoksessa siirryttiin aiemmasta palveluntarjoajien muodollisesta toimilupajärjestelmästä kolmen vakiintuneen toimijan (Veikkaus Oy, Raha-automaattiyhdistys, Fintoto Oy) yksinoikeusjärjestelmään. Mikäli yksinoikeusjärjestelmää pidetään rahapeleistä aiheutuvien haittojen tehokkaimpana estäjänä, tulee sen kyetä rajoittamaan ulkomaisten palveluntarjoajien toimintaa Suomessa. Tämä siksi, että rahapeleistä aiheutuvat haitat kohdistuvat siihen maahan, jossa pelaaja oleskelee. (HE 207/2010 vp, luvut 2.1 ja 2.2.)

2.1 Arpajaislaki

Arpajaislaki (23.11.2001/1047) on tärkein rahapeliteimintaa Suomessa säätelevä yksittäinen laki, mutta tulee huomioida, ettei se käsittele vain rahapelejä ja -pelaamista vaan mitä tahansa toimintaa, johon osallistuminen on maksullista ja josta voi voittaa rahaa tai jotain rahanarvoista. Arpajaislain 2 §:n 1 momentissa sanotaan seuraavasti:

Tässä laissa tarkoitetaan arpajaisilla toimintaa, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton.

Tässä työssä tarkastelen rahapelitoimintaa ja tästä näkökulmasta tutkin arpajaislakia nimenomaan rahapelitoiminnan säätelijänä. Tästä johtuen sivuutan esimerkiksi tavara-arpajaisia ja bingopelejä koskevat arpajaislain luvut täysin.

2.1.1 Kokonaisuudistus

Arpajaislaki on vastikään uudistettu perusteellisesti. Kokonaisuudistus lähti liikkeelle vuonna 2007 sisäministeriön asetettua arpajaislakihankkeen. Tarve kokonaisuudistukselle tuli Euroopan komission katsottua Suomen rahapelilainsäädännön rajoittavan Euroopan unionin sisällä vallitsevien vapauksia ja todettua yksinoikeusjärjestelmän ylläpitämisperusteet vääriksi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012a.) Uudistus toteutettiin kahdessa vaiheessa, joista ensimmäisessä keskityttiin rahapelaamisen ikärajoihin ja rahapelien markkinointiin ja toisessa rahapelijärjestelmään, rahapelien jaotteluun ja rahapelitoiminnan ohjaukseen (HE 207/2010 vp, Esityksen pääasiallinen sisältö ja luku 4.1; Sisäasiainministeriö 2012). Kokonaisuudistuksen viimeisimmät uudistukset tulivat voimaan 1.1.2012 (Sisäasiainministeriö 2012).

Viimeisin muutossäädös arpajaislakiin on hyväksytty 20.5.2011 ja se tuli voimaan 1.1.2012. Tässä viimeisimmässä muutoksessa muodollisesta toimilupajärjestelmästä siirryttiin Veikkaus Oy:n, Raha-automaattiyhdistyksen ja Fintoto Oy:n yksinoikeuksien järjestelmään. Rahapelien jaottelua toimijoiden kesken tarkasteltiin ja Fintotolle säädettiin monopoli kaikkiin hevospelisiin. (HE 207/2010 vp, luku 2.2.) Aiemmin Veikkaus Oy järjesti V75- ja V5-ravipelejä ja Fintoto muita totopelejä (Hippos 2009). Rahapelitoiminnan ohjausta tarkistettiin ja nykyisin valtiolla on määräysvalta kaikkien kolmen toimijan hallituksissa, kun aiemmin määräysvaltaa Fintoton hallituksessa ei ollut (HE 207/2010 vp, luku 2.2).

Tammikuussa voimaan tulleessa arpajaislain uudistuksessa lakiin kirjattiin myös perustettavaksi rahapeliasioiden neuvottelukunta, joka on valtioneuvoston asettama ja toimii sisäasiainministeriön yhteydessä. Arpajaislain 42 a §:n mukaisesti rahapeliasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on yhteen sovittaa rahapeliyhteisöjen ohjausta. Tarkemmin neuvottelukunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksessa

rahapeliasioden neuvottelukunnasta. (HE 207/2010 vp, luku 2.2.) Kyseistä valtioneuvoston asetusta käsitellään omassa kohdassaan 2.3.

2.1.2 Yleiset säännökset

Arpajaislain tarkoituksena on turvata pelaajien oikeusturva ja estää rahapelaamiseen liittyviä väärinkäytöksiä ja rikoksia sekä vähentää peleistä ja pelaamisesta aiheutuvia sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja (Arpajaislaki, 1 §). Valtion ohjauksessa olevan yksinoikeusjärjestelmän rahapelitoiminnan tuottoja voidaan pitää tästä ensisijaisesta tarkoituksesta aiheutuvana ”suotuisana sivuseuraamuksena” (Hallintovaliokunnan mietintö 32/2010 vp, yleisperustelut). Arpajaislain soveltamisalana on rahapelien toimeenpano ja sen valvonta sekä pelien tuottojen tilittäminen, käyttötarkoitus ja tuottojen käytön valvonta (Arpajaislaki 1 §).

Mikäli rahapelitoimintaa ei valvota, on yleistä, että siihen liittyy yhteiskunnalle ongelmallisia ilmiöitä, kuten rahanpesua, harmaata taloutta ja järjestäytyneitä rikollisuutta. Yksilöön suoraan kohdistuvia ongelmia ovat peliongelma ja peliriippuvuus. Näissä pelaajalle aiheutuu vähintäänkin ongelmia pelaamisesta ja pahimmillaan kyse on sairaalloisesta pakosta pelata. Valvonnalla ongelmia voidaan ehkäistä. Suomessa valvonta on järjestetty yksinoikeusjärjestelmällä siitä asti, kun rahapelien toimeenpano sallittiin. (HE 207/2010 vp, luvut 1.1 ja 2.1.)

2.1.3 Luvanvaraisuus

Kuten jo aiemmin on tullut ilmi, on Suomessa nykyisin arpajaislakiin kirjattu Veikkaus Oy:lle, Raha-automaattiyhdistykselle ja Fintoto Oy:lle yksinoikeus rahapelien toimeenpanemiseen. Arpajaislaki asettaa kuitenkin 5 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa seuraavia edellytyksiä rahapelien toimeenpanijalle ja luvanvaraisuudelle:

5 § Arpajaiset saa toimeenpanna rekisteröity yhdistys, itsenäinen säätiö tai muu sellainen yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa.

6 § Arpajaiset saa toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Arpajaislain 6 §:n 2 momentissa säädetään lisäksi, että ”[arpajais-] Lupa voidaan liittää myös arpajaisten tuottojen käyttötarkoitusta ja arpajaisten toimeenpanon valvontaa koskevia ehtoja” ja 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa, että luvan saamiseksi arpajaiset tulee toimeenpanna varojen hankkimiseksi ”yleishyödyllisen toiminnan edistämiseen”.

2.1.4 Yksinoikeusjärjestelmä

Veikkaus Oy:n, Raha-automaattiyhdistyksen ja Fintoto Oy:n rahapelien toimeenpano-lupa on kirjattu arpajaislakiin yksinoikeutena. Arpajaislain rahapelitoimintaa käsittelevän 3 luvun aluksi on määritelty, millaisten pelien toimeenpanemiseen kullakin näistä kolmesta on oikeus ja mihin niiden tulee käyttää pelitoiminnasta tulevat varat. Näillä kaikilla on oikeus toimeenpanna toimialueelleen kuuluvia rahapelejä välineneutraalisti eli toisin sanoen sekä reaaliympäristössä että virtuaalisesti (HE 207/2010 vp, luku 2.1).

Hallituksen esityksen 207/2010 vp lakiehdotusten perusteluista selviää, että arpajaislain 13 c §:llä on haluttu painottaa sitä, että yksinoikeudellisten toimijoiden tulee huomioida niiden nimenomainen lakisääteinen tehtävä muiden velvoitteidensa ohella. Tällaisia muita velvoitteita rahapelitoimijoille voi aiheutua esimerkiksi osakeyhtiölaista. Rahapelit tulee järjestää siten, että toimintaan osallistuvien oikeusturva taataan ja estetään rikokset ja väärinkäytökset. Lisäksi pelaamisesta yksilölle aiheutuvia haittoja vähennetään. Eri toimijoiden tarjoamien rahapelien tulee myös erota riittävästi toisistaan, jottei kilpailu-asetelmaa synny. (HE 207/2010 vp, luku 2.1.) Rahapelien toimeenpanosta, kuten peleihin osallistumisesta ja pelaajille maksettavista voitto-osuuksista, säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella Raha-automaattiyhdistyksen rahapelien toimeenpanosta 1287/2011, valtioneuvoston asetuksella Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanosta 1288/2011 ja valtioneuvoston asetuksella Fintoto Oy:n rahapelien toimeenpanosta 1286/2011. Sisäministeriön asetuksella säädetään kunkin peliyhteisön pelien säännöt. (Arpajaislaki, 13 c §.)

2.1.5 Rahapelien ikäraja ja sijoituspaikat

Suomessa kaikkien rahapelien ikäraja on nykyisin 18 vuotta. Rahapelien tarjoajien, niin rahapeliyhteisöjen kuin pelejä välittävien tai pelikoneita tiloissaan pitävien elinkeinon-

harjoittajien, tulee varmistua pelaajan täysikäisyydestä. Raha-automaattien ja kasinopelien tulee olla sijoitettuina valvottuun tilaan. (Arpajaislaki, 14 a §, 16 §.)

Pelaajan täysikäisyys pitää varmistaa myös virtuaalisesti tarjottavien pelien kohdalla. Sähköisesti rahapelejä tarjotessaan toimijoiden on myös mahdollistettava erilaisten pelitai pelaajakohtaisten määrällisten ja ajallisten rajoitteiden asettaminen tarvittaessa. Kasinoon alaikäisiä ei puolestaan saa päästää lainkaan tai heidät pitää poistaa. Kasinosta tulee poistaa myös päihteiden ja huumeiden vaikutuksen alaiset henkilöt. Lisäksi henkilön pääsy kasinolle voidaan kieltää tai hänen pelaamistaan rajoittaa, mikäli häntä esimerkiksi epäillään pelivilpistä, hänelle epäillään koituvan pelaamisesta haittaa tai mikäli henkilö itse näin pyytää. (Arpajaislaki, 15 §.)

Suomen rahapelitarjonnan erikoisuus on raha-automaattien hajasijoitus. Hajasijoituksella tarkoitetaan sitä, että raha-automaatteja on pelattavissa useissa julkisissa tiloissa, kuten kaupoissa ja kioskeissa, sen sijaan, että niitä olisi vain erillisissä pelaamiseen tarkoitetuissa tiloissa. (Peluuri 2009.) Arpajaislakiin on 16 §:ssä kirjattu, että ”raha-automaatit ja kasinopelit tulee sijoittaa valvottuun tilaan”, mutta sen tarkemmin sijoituspaikasta ei ole säädetty. Vuonna 2011 Raha-automaattiyhdistyksen raha-automaateista vain 1,5 % oli kasinolla, 12 % pelisaleissa ja loput 86,5 % hajasijoitetuissa pelipisteissä. Yhteensä raha-automaatteja oli 19 838 kappaletta 7 461 sijoituspaikassa. (Raha-automaattiyhdistys 2012a.)

2.1.6 Rahapelien markkinointi

Rahapelien markkinointi on arpajaislain 14 b §:n mukaisesti sallittua yksinoikeustoimijoille, kunhan ”markkinointi ei edistä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja aiheuttavaa pelaamista”. Markkinoinnin tulee myös ohjata kysyntää rahapeleille arpajaislain mukaiseen rahapelitoimintaan. Alaikäisiin markkinointia ei saa kohdistaa eikä käyttää mielikuvia siten, että runsaasta pelaamisesta saisi hohdokkaan vaikutelman tai vastaavasti pelaamattomuudesta kielteisen.

Tiettyjen erityisiä pelihaittariskejä sisältävien pelien markkinointi on kuitenkin kielletty niiden sijoituspaikan, esimerkiksi kasinon, ulkopuolella (Arpajaislaki, 14 b §). Tällaisia

erityisiä riskipelejä ovat esimerkiksi kasinopelit, vedonlyöntipelit ja valtaosa raha-automaateista. Pelin mahdollinen haittariski määritetään tutkimalla peliominaisuuksia. Riskiä kasvattavia ominaisuuksia ovat esimerkiksi pelipanokset, pelirytmii ja pelien ääni- ja valotehosteet. (HE 96/2008 vp, yksityiskohtaiset perustelut luku 1.1.) Näistä pelihaittariskejä sisältävistä peleistäkin voidaan kuitenkin antaa pelaajille tietoa esimerkiksi pelipaikkojen ja -voittojen osalta. Rahapelien markkinointia valvova taho on Poliisihallitus, joka huomioi myös kuluttajansuojalain säännökset. Kunkin yksinoikeustahon tulee antaa vuosittain Poliisihallitukselle ja sisäasiainministeriölle selvitys markkinoinnistaan. (Arpajaislaki, 14 b §.)

2.1.7 Rahapeliteiminnan tuotot

Veikkaus Oy:n peleistä saatavat tuotot jaetaan urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämisen kesken. Tarkemmasta jaosta säädetään ns. jakosuhdelaisissa eli laissa raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä (23.11.2001/1054). Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen on Raha-automaattiyhdistyksen tuottojen käyttökohteena, kun taas Fintoto Oy:n peleistä kertyvät rahat ohjataan hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. (Arpajaislaki, 12 §, 13 §, 13 a §.)

Näiden rahapeliyhteisöjen tulee tilittää voittonsa niiden tuotonjakoa valvoville ministeriöille. Kunkin yhteisön arvioituja tuottoja vastaava määräraha otetaan vuosittain valtion talousarvioon. Talousarvioon otettavan tuoton suuruus määräytyy eri tavoin kunkin yhteisön kohdalla ja on tarkemmin määritelty arpajaislain 18 §:ssä.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää Fintoto Oy:n tuotoista jaettavien avustusten jaosta. Raha-automaattiyhdistyksen osalta avustusten jaosta päättää valtioneuvosto rahapeliyhteisön tekemän jakoehdotuksen perusteella. Lailla raha-automaattiyhdistyksistä 1056/2001 säädetään tarkemmin avustusten maksamisesta ja niiden käytön valvonnasta. (Arpajaislaki, 20 §.) Veikkaus Oy:n tuotot lasketaan valtion talousarvioon, josta avustukset jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman budjettiehdotuksen perusteella. Budjettiehdotus käsitellään eduskunnassa ja eduskunnan hyväksynnän saatuaan opetus- ja kulttuuriministeriö jakaa avustusta eri avustuskohteille jakosuhdelain

mukaisesti. (Laki raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä, 1 §; Veikkaus 2012d.)

2.1.8 Toimeenpanon valvonta

Rahapelien toimeenpanoa valvoo valtakunnallisella tasolla Poliisihallitus. Se myös hoitaa toiminnan tilastoinnin ja voi antaa ohjeita ja lausuntoja toimeenpanoon liittyen. Poliisilaitokset valvovat omien alueidensa rahapelien toimeenpanoa. Arpajaislain 42 § edellyttää tarvittaessa sähköisten valvontajärjestelmien käyttöä toimeenpanon valvonnassa. Toimintaa valvotaan, jotta pelaajien oikeusturva voidaan taata, väärinkäytöksiä ehkäistä ja pelaajille aiheutuvia haittoja, niin taloudellisia kuin sosiaalisiaakin, vähentää. Toimeenpanon valvonnassa oma osansa on rahapeliasioiden neuvottelukunnalla, josta enemmän luvussa 2.3.

Poliisihallituksen määräämät viralliset valvojat valvovat rahapelien pelisääntöjen noudattamista pelikierros- ja arvontakohtaisesti. He vahvistavat veikkaus-, vedonlyönti- ja totopelien pelikierrosten tulokset ja voitot sekä valvovat Veikkaus Oy:n raha-arpojen sekoittamisen ja itse arvonnin sekä vahvistavat sen tuloksen. Poliisihallituksen suostumuksella myös julkinen notaari voi suorittaa valvojien toimenpiteet raha-arpojen osalta. Viralliset valvojat, kuten myös kasinon työntekijät, eivät saa pelata kasinopelejä. (Arpajaislaki, 43 §, 49 §.)

Rahapeliyhteisöt ovat velvollisia antamaan tarvittavia tietoja ja asiakirjoja rahapelien valvontaviranomaisille. Valvontaviranomaiset voivat myös tarkistaa raha-automaatteja rahaliikenteen valvontalaitteen osalta ja puutteiden ilmetessä joko kieltää automaatin käytettävänä pitämisen tai määrätä sen korjautettavaksi. Valvontaviranomainen voi myös puuttua raha-automaatin säännösten vastaiseen sijoittamiseen. (Arpajaislaki, 44 §, 45 §.)

2.1.9 Muita säännöksiä

Arpajaislain 9 lukuun on koottu erinäisiä muita säännöksiä koskien esimerkiksi voitton perintää ja pelikasinon valvontaa. Voitonmaksua koskevissa ristiriitatilanteissa pe-

laajalla on oikeus pyytää poliisihallitukselta ratkaisusuositusta arpajaislain 48 §:n perusteella. 50 ja 51 §:ssä on säädetty, että pelikasinotoiminnan harjoittajalla on ennakkoilmoituksella oikeus järjestää kasinolla kameravalvonta ja että toiminnanharjoittaja on oikeutettu pitämään asiakkaistaan asiakas- ja valvontarekisteriä, jonka osalta sovelletaan myös henkilötietolakiä 22.4.1999/523. Tietoja voidaan kerätä sekä pelaajan antaman ilmoituksen perusteella että teknisellä laitteella esimerkiksi kuvaten. Samoin toiminnanharjoittaja voi pitää pelikasinonsa henkilökunnasta vastaavaa rekisteriä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on vastuussa rahapeleihin liittyvien ongelmien seurannan ja tutkimuksen kehittämisestä. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa myös ongelmien ennaltaehkäisyä ja hoidon kehittämisestä. Rahapeliyhteisöjen tulee korvata tästä kehitystyöstä valtiolle syntyvät kulut sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen peliriippuvuuden seurannan ja tutkimuksen kustannusten korvaamisesta 381/2002 mukaisesti. (Arpajaislaki, 52 §.)

Edellisessä luvussa 2.1.8 mainittiin rahapeliyhteisöjen olevan velvollisia luovuttamaan tietoja ja asiakirjoja valvovalle viranomaiselle. Arpajaislain 53 §:ssä säädetään lisäksi peliyhteisöjen olevan velvoitettuja toimittamaan toimintasuunnitelmansa, seuraavan vuoden talousarvionsa sekä tilinpäätösasiakirjansa kunkin yhteisön tuotonjakoa käsittelevälle ministeriölle sekä valtiovarain- ja sisäministeriölle ja Poliisihallitukselle. Yhteisön tulee myös toimittaa samoilta tahoilta valtiovarainministeriötä lukuun ottamatta kertomus pelitoimintansa kehityksestä ja peleihin liittyvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien vähentämiseksi tehdyistä toimenpiteistä. Tilastojen tuottamiseksi yhteisöt toimittavat pelien toimeenpanoa koskevat tiedot Poliisihallitukselle ja ongelmien seurantatyötä varten tarpeelliset tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle. Raha-automaattiyhdistykseltä edellytetään vielä kattavampaa tietojen toimittamista yhteisön toiminnan arvioimiseksi.

Arpajaislain 9 luvussa säädetään lisäksi muun muassa rahapeliyhteisön luottamus- ja toimihenkilöiden esteellisyydestä ja virkavastuusta, raha-automaattien valvontalaitteista ja niiden tarkastuksista, vaadituista selvityksistä ja tositteista sekä raha-automaatteihin ja arpoihin merkittävistä tiedoista. 62 a §:n mukaan Poliisihallitus voi kieltää rahapelien toimeenpanemisen enintään kolmeksi kuukaudeksi, mikäli peliyhteisö rikkoo lain 62

§:ssä listattuja kieltoja tai muutoin rikkoo lakia tai mikäli rahapelin toimeenpanijana on joku muu kuin laissa mainittu yksinoikeustoimija. Kiellon voimassaoloa voidaan jatkaa, mikäli kieltoon johtanutta menettelyä ei ole korjattu. Samoin Poliisihallitus voi kieltää 14 b §:n vastaisen markkinoinnin enintään kolmeksi kuukaudeksi ja jatkaa kieltä toimeenpanokiellon kohdalla. Kiellon tehostukseksi voidaan myös asettaa uhkasakko, mistä on säädetty tarkemmin uhkasakkolaissa 14.12.1990/1113.

Arpajaisrikkomusta koskevassa 64 §:ssä on listattu, mistä tahallaan tai huolimattomuudesta tehdyistä teoista tuomitaan arpajaisrikkomuksesta sakkoon. Kokonaisuudet, joista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla, on listattu puolestaan 67 §:ssä.

2.2 Valtioneuvoston asetus arpajaisista

Valtioneuvoston asetuksessa arpajaisista 20.12.2001/1345 säädetään rahapeli-toiminnan osalta lähinnä teknisistä yksityiskohdista, kuten rahapelilupahakemuksessa ja rahapeliluvassa vaadituista tiedoista. Lisäksi säädetään arpojen sekoittamisesta ja arvontapöytäkirjasta sekä veikkaus-, vedonlyönti- ja totopelien tuloksen vahvistamisesta. Asetuksen 7 § käsittelee Poliisihallitukselta haettavaan ratkaisusuositukseen vaadittavia tietoja. Ratkaisusuositusta pelaaja voi hakea, mikäli kokee erimielisyyttä rahapeliyhteisön kanssa voitonmaksusta.

Asetuksen 31 §:ssä säädetään, että poliisilaitosten tulee pyydettäessä luovuttaa tarvittavat tiedot rahapeli-toiminnan tilastointia varten sisäasiainministeriölle ja Poliisihallitukselle sekä pelaamisen aiheuttamista ongelmista sosiaali- ja terveysministeriölle seuranta- ja tutkimustarkoituksiin. Tämä sama tietojenluovuttamisvelvoite on tosin kirjattu myös arpajaislain 53 §:n 4 momentissa.

Valtioneuvoston asetus arpajaisista on vuodelta 2001 ja viimeisin muutossäädös siihen on hyväksytty vuonna 2009. Asetusta ei siis ole muutettu arpajaislain kokonaisuudistuksen voimaantulemisen jälkeen. Kokonaisuudistuksen myötä valtioneuvoston asetukseen arpajaisista onkin nyt syntynyt selkeä ristiriita, kun rahapelilupaa käsittelevän 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa on viitattu arpajaislakiin seuraavasti:

Rahapelilupahakemuksessa tulee mainita:

2) arpajaislain (1047/2001) 11 §:n 2 momentissa tarkoitettut rahapelit, joiden toimeenpanoon lupaa haetaan;

Aiemmin arpajaislain 11 § koski rahapelilupaa ja 2 momentti sitä, mitä rahapelejä kullakin toimiluvalla voitaisiin toimeenpanna (HE 197/1999 vp, Lakiehdotuksen perustelut 1.1 Arpajaislaki, 3 luku). Nykyisin voimassaolevassa arpajaislaissa 11 §:ssä säädetään siitä, millä rahapeliyhteisöillä on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon. Pykälän 2 momentissa säädetään, millaisten pelien toimeenpanemiseen Raha-automaattiyhdistyksellä on yksinoikeus.

Samantyyppinen ristiriita toistuu myös valtioneuvoston asetuksen arpajaisista 2 §:ssä, joka koskee rahapeliluvassa oltavia tietoja. Tässäkin pykälässä viitataan samaan arpajaislain 11 §:n 2 momenttiin sekä ”arpajaislain 13 §:ssä säädettyihin ehtoihin ja määräyksiin”. Rahapelilupaan liittyvien ehtojen ja määräysten sijasta arpajaislain 13 § käsittelee Raha-automaattiyhdistystä (HE 197/1999 vp, Lakiehdotuksen perustelut 1.1 Arpajaislaki, 3 luku).

2.3 Valtioneuvoston asetus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta

Valtioneuvoston asetus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta 244/2012 on annettu 16.5.2012 ja se tuli voimaan 1.6.2012. Asetuksessa neuvottelukunnan tehtäviksi määritellään sekä rahapelialan toimintaympäristön että Euroopan unionin rahapelipolitiikan muutosten ja kehittymisen arviointi ja seuraaminen, eri viranomaisten yhteistyön vahvistaminen rahapeliasioita koskien ja toimiminen rahapelipolitiikan tiedotuskanavana eri tahoja varten. Neuvottelukunta myös seuraa rahapelipolitiikkaan liittyvää säädös-

valmistelua ja rahapeliin toimeenpanon valvontaa. (Valtioneuvoston asetus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta, 1 §.)

Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta ja se asetetaan sisäasiainministeriön esityksestä. Enintään 20 henkisen rahapeliasioiden neuvottelukunnan jäsenten tulee edustaa rahapeliasioita hoitavia ministeriöitä sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta, Poliisihallitusta ja eduskunnassa olevia poliittisia puolueita. (Valtioneuvoston asetus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta, 2 §, 3 §.) Lokakuun lopussa neuvottelukunnan kokoomista ei ollut valtioneuvoston hankerekisterin mukaan vielä aloitettu.

2.4 Muu vaikuttava lainsäädäntö

Rikoslainsäädännössä 19.12.1889/39 säädetään rahapelirikoksesta ja siitä tuomittavasta rangaistuksesta. Rikoslain 17 luvun 16 a §:n mukaisesti rahapelirikokseen syyllistyy toimeenpanemalla rahapelin ilman lain vaatimaa lupaa, myymällä tai välittämällä muun kuin arpa- ja kassajaislaissa määritellyn yksinoikeudellisen toimeenpanijan arpoja tai luovuttamalla tilan muun kuin yksinoikeudellisen rahapeliin toimeenpanijan raha-automaatille. Muun kuin yksinoikeustoimeenpanijan rahapelejä ei saa markkinoida eikä rahapelejä myöskään saa markkinoida ulkomaille, jos kohdemaan lainsäädäntö ei sitä salli. Ilman yksinoikeudellisen rahapeliyhteisön lupaa niiden arpojen välittäminen, pelipanoksien vastaanottaminen ja voittojen välittäminen on myös rangaistavaa. Rahapelirikokseen syyllistynyt tuomitaan sakkoihin tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen.

2.5 Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin perustamissopimuksissa ei säädetä koskien nimenomaan rahapeliin kansallista yksinoikeusjärjestelmää. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa kuitenkin kielletään palveluita käsittelevän 3 luvun 49 artiklassa rajoitukset palvelun tarjoamisessa muissa jäsenvaltioissa ja 4 luvun 56 artiklassa pääoman liikkeitä ja maksuja jäsenvaltioiden välillä koskevat rajoitukset. (EUR-Lex 2002.)

Euroopan unionin tuomioistuin on todennut tuomioissaan toistuvasti, ettei Euroopan yhteisön perustamissopimus ole esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa annetaan

jollekin palveluntarjoajalle yksinoikeus rahapeliin toimeenpanoon (esim. Euroopan unionin tuomioistuimien päätökset 2009; Euroopan unionin tuomioistuin 2010). Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt perusarvion Suomen arpajaislaista ja sen yhteensopivuudesta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kanssa ennen arpajaislain kokonaisuudistusta ja todennut suomalaisen rahapelijärjestelmän olevan perustamissopimuksen mukainen. Euroopan unionin tuomioistuin on myös oikeuskäytännöllään antanut jäsenvaltiolle oikeuden päättää varsin vapaasti rahapelipolitiikastaan. (Hallintovaliokunnan mietintö 7/2010 vp, Valiokunnan kannanotot, Yleisperustelut, Yksinoikeusjärjestelmästä.) Hallintovaliokunta on katsonut arpajaislain kokonaisuudistuksen ”vahvistaneen edelleen yksinoikeusjärjestelmämme perusteita suhteessa EU-oikeuteen” (Hallintovaliokunnan mietintö 32/2010 vp, Valiokunnan kannanotot, Yleisperustelut, Yleistä).

Euroopan unionissa on päädytty jättämään rahapelitoiminta ulkopuolelle soveltamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/123/EY koskien palveluita sisämarkkinoilla, koska rahapelitoiminta on katsottu erityisluontoiseksi toiminnaksi. Tämä soveltamisalan ulkopuolelle sulkeminen edellyttää kuitenkin erityisiä toimenpiteitä kuluttajan suojelemiseksi ja järjestyksen pitämiseksi. (HE 96/2008 vp, luku 1.2.) Koska yksinoikeusjärjestelmän katsotaan vaikuttavan palveluiden tarjoamisvapauteen, sijoittautumisoikeuteen ja tavaran vapaaseen liikkuvuuteen rajoittavasti, tulee tarve yksinoikeusjärjestelmään perustella yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä (kuten ongelmapelaamisen ehkäiseminen), tavoitellun päämäärän tehokkaalla, kuitenkin vain tarpeen mukaisella, toteutumisen takaamisella ja sillä, että järjestelmää sovelletaan tasa-arvoisesti. (Euroopan unionin tuomioistuin 2003; HE 207/2010 vp, luvut 1.2 ja 2.1.)

3 Ahvenanmaa ja Paf

Arpajaislainsäädäntö kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 16.8.1991/1144 mukaisesti maakunnan lainsäädäntövaltaan (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012b). Suomen arpajaislaki kuitenkin koskee myös Ahvenanmaalla toimeenpantavia rahapelejä, mikäli niiden arpoja myydään tai välitetään Manner-Suomessa (Arpajaislaki, 2 §).

3.1 Ahvenanmaan lainsäädäntö

Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuuluvien asioiden osalta maakuntalakien säätämisen prosessi etenee siten, että Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksytyä lakiehdotuksen se toimittaa päätöksen lain hyväksymisestä oikeusministeriölle sekä lausuntoa varten Ahvenanmaan valtuuskunnalle. Valtuuskunnan lausunnon saamisen jälkeen oikeusministeriö esittelee maakuntapäivien päätöksen tasavallan presidentille. Presidentti voi, korkeimman oikeuden päätöksen hankittuaan, kumota maakuntapäivien hyväksymän lain osittain tai kokonaan, mikäli maakunta on ylittänyt lainsäädäntövaltansa. (Ahvenanmaan itsehallintolaki, 19 §.)

3.1.1 Maakunnan arpajaislaki

Ahvenanmaalla rahapelitoimintaa säätelee maakunnan arpajaislaki, landskapslag om lotterier 10/1966. Maakunta-asetuksessa Ålands penningautomatföreningistä (jatkossa Paf) ja sen toimialasta 56/1993 säädetään Paf:n olevan maakunnan arpajaislain 3 §:ssä mainittu yhdistys, jolla on oikeus raha-automaattien ja muiden pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen, kasinotoiminnan pyörittämiseen ja vedonlyönnin järjestämiseen Ahvenanmaan maakunnassa. Paf on maakunnan arpajaislain mukaisesti oikeutettu toimeenpanemaan rahapelejä myös Itämeren matkustaja-aluksilla, joiden kotisatama on Ahvenanmaalla (Landskapslag om lotterier, 1 §). Maarianhamina on kotisatamana esimerkiksi Eckerö Linen M/S Nordlandialla, muutamalla Tallink Siljan aluksella ja usealla Viking Linen aluksella (Auervirta 2012, 57; Tallink Silja 2012a; Tallink Silja 2012b; Viking Line 2012).

Maakunnan arpajaislaki antaa Paf:lle toimiluvan raha-automaattien ja muiden pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen, kasinotoiminnan pyörittämiseen ja vedonlyönnin järjestämiseen. Muille maakunnan arpajaislain ehdot täyttävälle yleishyödyllisille yhdistyksille voidaan antaa lupa muiden rahapelien toimeenpanemiseen. (Landskapslag om lotterier, 2 §, 3 §.) Veikkaus Oy:lle on myönnetty lupa lottopelin toimeenpanemiseen Ahvenanmaalla vuonna 2005, kun Ahvenanmaan maakuntahallitus ensimmäistä kertaa alkoi vaatia siltä lupaa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2007). Veikkaus Oy on kuitenkin harjoittanut rahapelitoimintaa Ahvenanmaalla jo vuodesta 1940 lähtien ja aiemmin Veikkaus Oy tarjosi maakunnassa myös vedonlyöntipelejä (MTV3.fi 2000).

Vastaavasti kuin Manner-Suomessa, myös Ahvenanmaalla rahapelitoiminnasta kertyvät voitot otetaan maakunnan budjettiin ja käytetään maakunnan arpajaislain 3 §:n mukaisesti yleishyödyllisten tarkoitusten edistämiseen ja tukemiseen. Tuotoilla voidaan myös edistää hanketta, josta on hyötyä Paf:n toiminnalle ja tarkoitukselle.

3.1.2 Maakunta-asetus Ålands penningautomatföreningistä ja sen toimialasta

Kuten jo aiemmin tuli ilmi, on Paf:lla yksinoikeus pitää pelilaitteita, harjoittaa kasinotoimintaa ja järjestää vedonlyöntiä Ahvenanmaan maakunnassa ja Ahvenanmaalla kotipaikkaansa pitävillä risteilyaluksilla. Maakunta-asetuksessa Paf:sta ja sen toimialasta säädetään lisäksi, että maakuntahallituksen luvalla Paf voi harjoittaa rahapelitoimintaa myös tämän säädetyn toimialueensa ulkopuolella. Maakunta-asetuksen 2 §:ssä säädetään, että Paf voi maakuntahallituksen luvalla pyörittää muutakin rahapelitoimintaa, kuin maakunnan arpajaislain 3 §:ssä määriteltyjä pelilaitteiden pitoa, kasinotoimintaa ja vedonlyönnin järjestämistä. (Landskapsförordning om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet 56/1993, 1 §, 2 §.)

Asetuksen 2 luvussa määritellään Paf:n organisaatio. Yhdistyksen jäsenten tulee olla maakunnassa kotipaikkaansa pitäviä oikeushenkilöitä, joiden toiminnalla on yleishyödyllinen tarkoitus. (Landskapsförordning om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet, 4 §.) Nykyisin Paf:lla on yhdeksän ahvenanmaalaista jäsenorganisaatiota (Paf 2012a). Paf:n hallinnollisia elimiä ovat yhdistyksen hallitus ja tuotonjakokomitea, ja yhdistyksellä on toimitusjohtaja. Maakunta-asetuksen 2 luvussa säädetään myös

esimerkiksi näiden kokoonpanosta ja tehtävistä. (Landskapsförordning om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet, 6 §, 7 §, 9 §, 10 §.)

Paf:n tuotonjakoperiaatteista säädetään 3 luvussa kuten myös siitä, miten ja kuinka usein se tilittää toimintansa tuottoja maakuntahallitukselle. Asetuksen viimeisessä, erityisiä säännöksiä sisältävässä luvussa säädetään, että Ahvenanmaan maakuntahallitus valvoo Paf:n toimintaa. (Landskapsförordning om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet, 3 kapitel, 23 §.)

3.1.3 Maakuntalaki viihdeautomaateista

Maakuntalaissa viihdeautomaateista säädetään oikeudesta viihdeautomaattien käytettävänä pitämiseen. Viihdeautomaateilla tarkoitetaan laissa viihdekäyttöön tarkoitettuja peliautomaatteja ja muita pelilaitteita, joiden käyttö maksaa, mutta joista pelaaja ei voi saada voittona rahaa, tavaroita tai muuta rahanarvoista tai rahaksi vaihdettavissa olevia pelimerkkejä. Paf:lla on yksinoikeus raha-automaattien lisäksi myös tällaisten viihdeautomaattien käytettävänä pitämiseen niin Ahvenanmaan maakunnassa kuin matkustajaluksilla, joiden kotisatama on Ahvenanmaalla. (Landskapslag om förströelseautomater 67/1976, 1 §, 2 §.)

3.2 Paf

Ahvenanmaan yleishyödyllisillä järjestöillä oli omat raha-automaattinsa vuoteen 1966 asti, jolloin järjestöt yhdistyivät ja Paf perustettiin. Vuonna 1973 Paf sai yksinoikeuden rahapelien toimeenpanemiseen Ahvenanmaalle rekisteröidyillä risteilijöillä ja tämän ansiosta sen tuotto alkoi kasvaa voimakkaasti. Kansainvälisille markkinoille Paf suuntasi vuonna 1985, jolloin sen tytäryhtiö Paf Consulting Ab sai toimiluvan risteilijälle Englannin kanaaliin. Vuoteen 1999 asti laivoilla tapahtuva pelaaminen oli Paf:n tuottoisin osa-alue ja yhdistyksen tuotoista jopa 95 % tuli laivoilta. (Paf 2012b.)

Internetissä Paf kokeili pelitoimintaa ensimmäisen kerran vuonna 1996, jolloin pelejä tarjottiin rajoituksetta kaikille. Taloudellisesti Paf:n Net Potiksi nimetty pelitoiminta ei ollut merkittävää. (HE 197/1999 vp, luku 2.1.3.) Vuoden 1999 lopussa avattiin pe-

lisivusto www.paf.fi ja muutaman vuoden jälkeen internet-pelaamisen suosio alkoi kasvaa. Vuonna 2005 Paf:n internet-pelien tuotot ohittivat muun pelaamisen. (Paf 2012b.) Yhdistys myös avasi Maarianhaminaan kasinon vuonna 2010 (Paf 2012c).

3.2.1 Toiminta

Paf:lla on yksinoikeus rahapelien järjestämiseen Ahvenanmaalle rekisteröidyillä risteilijöillä, mutta sillä on sopimuksia useiden varustamojen kanssa pelitoiminnan järjestämisestä myös muualle rekisteröidyillä Itämeren risteilyaluksilla (Paf 2012c). Risteilyaluksilla on edelleen merkittävä rooli Paf:lle, sillä vuonna 2011 koko Paf-konsernin (sisältäen Ahvenanmaalla toimivan emoyhtiön ja sen tytäryhtiöt) liikevaihdosta noin 33 % tuli Itämeren risteilijöiltä. Internet-pelaaminen on kuitenkin Paf:n selkeästi tärkein osa-alue noin 63 %:n osuudella kokonaistuotosta. Konsernin liikevaihto oli 96,3 miljoonaa euroa. (Paf 2012d, 18.) Manner-Suomen rahapeliteoimijoihin verrattuna Paf:n liikevaihto on pieni, sillä vuonna 2011 Fintoto Oy:n liikevaihto oli 207 miljoonaa euroa, Raha-automaattiyhdistyksen 739,1 miljoonaa euroa ja Veikkaus Oy:n 1 792,7 miljoonaa euroa (Raha-automaattiyhdistys 2012b, Suomen Hippos ry 2012, Veikkaus 2012a).

3.2.2 Paf Manner-Suomessa

Paf:n internet-sivut pelimahdollisuuksineen ovat saatavilla Ahvenanmaan lisäksi myös Manner-Suomessa ja suomeksi. Paf:lla ei kuitenkaan ole lupaa rahapelien pyörittämiseen Manner-Suomessa, ja tästä onkin aiheutunut erimielisyyksiä rahapelejä sääntelevien viranomaisten kanssa. (Jaakkola 2009, 56.)

Korkein oikeus antoi helmikuussa 2005 Paf:n toimintaa koskevan päätöksensä, jossa se totesi Paf:n toimitusjohtajan, markkinointipäällikön ja hallituksen puheenjohtajan syylistyneen arpajaisrikokseen. Korkein oikeus katsoi, että Paf oli toimeenpannut rahapelejä Manner-Suomessa, koska se oli käännättänyt internet-pelisivustonsa suomeksi ja järjestänyt vuoden 2000 aikana massiivisen markkinointikampanjan mantereella. (KKO:2005:27.) Korkeimman oikeuden päätöksen jälkeen Paf katsoi, että sen lakattua markkinoimasta toimintojaan Manner-Suomessa, ei korkeimman oikeuden päätös ole enää tilanteessa pätevä ja jatkoi peliensä tarjontaa suomalaisille internetin välityksellä

(Jaakkola 2009, 56). Sisäasiainministeriö katsoi kuitenkin Paf:n rikkovan edelleen arpa-jaislakia ja teki sen toimista tutkintapyynnön keskusrikospoliisille 14.2.2005 (Sisäasiainministeriö 2005). Seuraavana päivänä Paf tiedotti haastavansa Suomen valtion oikeuteen (MTV3.fi 2005).

Sisäministeriön tekemästä tutkintapyynnöstä valtiosyyttäjä Christer Lundström ei nostanut Pafia vastaan syytettä, koska katsoi Euroopan yhteisön lainsäädännön olevan asiain tiimoilta epäselvää ja koska Ahvenanmaan maakuntahallitus tuki Paf:n toimia. Lundström kuitenkin totesi Paf:n rikkoneen lakia. (Helsingin sanomat 2009.) Paf:n jättämän haasteen Ahvenanmaan käräjäoikeus puolestaan jätti käsittelemättä, koska katsoi sen kuuluvan hallinto-oikeuden piiriin. Paf valitti päätöksestä Turun hovioikeuteen, joka oli Ahvenanmaan käräjäoikeuden kanssa samalla linjalla. Paf vaati sisäasiainministeriöltä myös 100 000 euron vahingonkorvauksia pelitoimintansa estämisestä, mutta luopui vaateestaan. (Turun sanomat 2007.)

Paf:n pelitoiminta oli valtiosyyttäjän käsittelyssä viimeksi alkuvuonna 2012, kun Poliisihallitus oli pyytänyt keskusrikospoliisia selvittämään, onko Paf toiminut lain mukaisesti. Poliisihallitus on katsonut, että jo pelkästään rahapelaamisen mahdollistaminen mannersuomalaisille tekee Paf:n toiminnasta laitonta. Valtiosyyttäjän mielestä tämä ei kuitenkaan yksinään riitä perusteeksi lainvastaisuudesta. Valtiosyyttäjä kuitenkin kiinnitti huomiota Paf:n "melko aggressiiviseen" markkinointiin internet-sivuillaan. Rahapelirikoksen tunnusmerkistö voi täytyä aggressiivisella markkinoinnilla. (Verkkouutiset 2012.)

4 Rajat ylittävä rahapelitarjonta

Arpajaislaki koskee myös ulkomaisia rahapelien tarjoajia siltä osin, kun niiden pelejä myydään tai välitetään Suomessa. Koska arpajaislaissa säädetään suomalaisista yksinoikeustoimijoista, on ulkomaisten rahapelien toimeenpaneminen kiellettyä siten, että pelejä myytäisiin tai välitettäisiin Suomessa. Rahapelien markkinointi on myös sallittua vain yksinoikeustoimijoille. (Arpajaislaki, 2 §, 11 §, 14 b §.)

4.1 Ulkomaiset rahapeliyhtiöt Suomessa

Sähköinen rahapelitarjonta on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. CERT-LEXSIn vuonna 2006 laatimassa valkoisessa kirjassa selvitettiin Euroopassa olevan jo tuolloin lähes 15 000 aktiivista rahapelisivustoa, joista vain alle 15 prosentilla oli lupa rahapelien toimeenpanemiseen (Euroopan komissio 2011, 4). Euroopan komissio toteaa internetin ja muiden elektronisten laitteiden välityksellä tarjottavien rahapelien, eli virtuaalisten rahapelien, olevan voimakkaimmin kasvava rahapelaamisen alue. Vuonna 2008 sähköisten rahapelien osuus oli kaikesta rahapelaamisesta Euroopan unionin alueella 7,5 % ja Euroopan komissio ennusti segmentin kasvavan jopa kaksinkertaiseksi vuoteen 2013 mennessä. (Euroopan komissio 2011, 6.)

Useat kansainväliset peliyrietykset ovat kääntäneet internetin pelisivustonsa myös suomeksi. Usein suomeksi käännettyillä sivustoilla myös pelivaluuttana on euro. Internetistä löytyy myös monia pelaamiseen ohjeistavia sivustoja, joissa esimerkiksi verotukselliset asiat on selitetty tarkoin ja joissa on listattuna suomenkielisiä pelisivustoja. (esim. CasinoBonukset 2012; Suomicasinot 2012.)

Euroopan unionin tuomioistuin on todennut ennakkoratkaisussaan asiassa C-42/07, että jäsenvaltio voi lainsäädäntöönsä nojaten estää pääsyn peliyhtiöiden sivustoille, jos kyseisellä peliyhtiöllä ei ole oikeutta toimeenpanna rahapelejä tässä maassa. Jo ennen lopullisen päätöksen antamista arpajaishallintopäällikkö Laiho totesi Helsingin sanomille kyseessä olevan erittäin tärkeä ennakkopäätös ja kertoi muutamien maiden jo toteuttaneen tällaisia rajoituksia tai suunnitelleen niiden toteuttamista. (Euroopan unionin tuomioistuin 2009; Helsingin sanomat 2008.) Ainakaan toistaiseksi tällaisiin toimenpi-

teisiin ei Suomessa ole ryhdytty, mutta Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että "nykyistä rahapelien yksinoikeusjärjestelmää kehitetään rajoittamalla ulkomaille tapahtuvaa pelaamista" (Valtioneuvosto 2011, 62).

4.2 Suomen lainsäädännön suhtautuminen

Suomen lainsäädäntö ei kiellä ulkomaisilla pelisivustoilla pelaamista. Itse pelisivustojen pelattavissa olemisen on kuitenkin Suomen lainsäädännön näkökulmasta harmaalla alueella, sillä muilla kuin arpajaislain 11 §:ssä määritellyillä yksinoikeustoimijoilla ei yksiselitteisesti ole oikeutta järjestää rahapelejä Suomessa.

4.2.1 Verotus

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin antoi vuonna 2003 ennakkoratkaisun, jossa se linjasi, että Suomen silloinen verolainsäädäntö rahapelivoittoja kohtaan oli syrjivää. Silloisen lainsäädännön mukaisesti vain Suomesta saatavat voitot olivat verovapaita. Ennakkoratkaisun jälkeen lainsäädäntöä muutettiin siten, että kaikki Euroopan talousalueelta saatavat rahapelivoitot ovat verottomia. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisun mukaista tulkintaa verotuksesta sovellettiin myös takautuvasti. (Verohallinto 2007.) Arpajaisvoitosta säädetään tuloverolain (30.12.1992/1535) 85 §:ssä seuraavasti:

Arpajaisverolain 2 §:ssä tarkoitetuista tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti toimeenpannuista arpajaisista saatu voitto ei ole veronalaista tuloa. Veronalaista tuloa on kuitenkin voitto, jota voidaan pitää kohtuullisena vastikkeena jostakin suorituksesta tai ennakkoperintälaissa tarkoitettuna palkkana.

Arpajaisverolaissa (26.6.1992/552), johon tuloverolaissa viitataan, säädetään 1 §:ssä arpajaisveroa maksettavaksi Suomessa toimeenpantavista rahapeleistä ja muista arpajaisista. Laki koskee suomalaisia laivoja ja lentoaluksia myös Suomen ulkopuolella, paitsi silloin, kun ne liikennöivät kolmansien maiden välillä. Arpajaisverolain 2 §:ssä todetaan, millaisiin peleihin lakia sovelletaan ja 3 §:ssä säädetään arpajaisten toimeenpanija verovelvolliseksi.

Verotukseen liittyen useilla pelaamiseen ohjeistavilla sivustoilla kehoitetaan pelaajaa tarkistamaan, mihin maahan pelisivusto on lisensoitu, sillä Euroopan talousalueen ulkopuolelta saatavista voitosta pelaajan tulee maksaa veroa. Euroopassa useat maat sääntelevät kuitenkin Suomen tavoin varsin tiukasti rahapelaamista, joten Euroopan internetkasinot ovat keskittyneet Maltalle, Gibraltarille ja Iso-Britanniaan. (esim. CasinoBonukset 2012; Suomicasinot 2012.)

4.2.2 Markkinointi

Arpajaislain 14 b §:ssä säädetään rahapelien markkinoinnista siten, ettei sillä saa edistää pelaajalle haittaa aiheuttavaa pelaamista. Pykälän mukaisesti kuitenkin vain arpajaislain 11 §:ssä määritelty yksinoikeustoimija, Veikkaus Oy, Fintoto Oy ja Raha-automaattiyhdistys, on oikeutettu markkinoimaan pelejään ja itseään. Ulkomaiset pelien tarjoajat eivät siis saa markkinoida Suomessa.

Laillisen markkinoinnin rajoja on etsitty oikeudessakin, kun Poliisihallituksen arpajaishallintopäällikkö Jouni Laiho oli tehnyt rikosilmoituksen Jasper Pääkkösestä ja hänen osaksi omistamastaan Pokerisivut.com -lehdestä. Lehti ilmestyi Suomessa vuosina 2008 - 2009. Pääkkösestä syytettiin arpajaisrikoksesta, koska lehdessä julkaistiin ulkomaisten rahapeliyhtiöiden mainoksia. Asiaa käsiteltiin käräjäoikeudessa helmikuussa 2012 ja oikeus päätyi hylkäämään syytteet, koska Pääkkösen katsottiin yrittäneen parhaansa mukaan selvittää markkinoinnin lainmukaisuutta siinä kuitenkin onnistumatta ja täten rikkomusta pidettiin tahattomana. Oikeus totesi, että arpajaislain oli tuolloin asian suhteen epäselvä ja että Pääkkönen ei ollut löytänyt tarpeeksi ammattitaitoista apua selvittämään lain merkitystä. Pääkkönen kertoi kuitenkin kysyneensä neuvoa asiaa selvittellessään muun muassa arpajaishallintopäällikkö Laiholta. (Helsingin sanomat 2012; Iltalehti 2012; Ilta-sanomat 2012.)

Pääkkönen ja hänen puolustuksensa olivat ihmetelleet oikeudessa sitä, että useat paljon suuremmat toimijat julkaisivat myös ulkomaisten peliyhtiöiden mainoksia, eivätkä olleet joutuneet siitä oikeuteen. Kiellettyyn markkinointiin ei kuitenkaan voitu puuttua, mikäli mainoksia julkaisi jokin ulkomainen toimija. Ulkomaisten medioiden julkaisemana markkinointi oli siis laillista. (Helsingin sanomat 2012.) Arpajaislakiin lisättiin vuonna

2010 selkeyttävä 14 b §, jossa markkinoinnista säädetään. Sitä ennen markkinointiin viittasi vain seuraava kohta 62 §:ssä:

Kiellettyä on

1) arpojen myyminen tai välittäminen ilman tässä laissa edellytettyä lupaa toimeenpan-
tuihin arpajaisiin tai tällaisten arpajaisten edistäminen julkaisemalla tai levittämällä mai-
nosaineistoa tai muulla vastaavalla tavalla.

Nykyisin arpajaislain 62 b §:ssä annetaan Poliisihallitukselle oikeus kieltää lainvastainen markkinointi.

4.3 Veikkaus Solutions

Veikkaus Oy perusti heinäkuun alussa 2011 tytäryhtiö Veikkaus Solutionsin. Tytäryhtiön tarkoituksena on aluksi selvittää mahdollisuuksia laajentaa toimintaa Suomen rajojen ulkopuolelle ja myöhemmin mahdollisesti hankkia tarvittavia rahapelilisenssejä toiminnan pyörittämistä varten. Tytäryhtiön perustamiseen päädyttiin, kun Veikkaus Oy:n juridisessa selvityksessä ilmeni, ettei se voi itse toimia Suomen ulkopuolella. (Veikkaus 2012b.)

Veikkaus Solutions kartoittaa liiketoimintamahdollisuuksia Euroopan talousalueen ulkopuolella, etenkin Kiinasta, Venäjältä ja Yhdysvalloista. Veikkaus Solutions hakee yhteistyökumppaneita, joiden kanssa se voisi hakea pelilisenssiä vähemmistöomistajana. Veikkauksen varatoimitusjohtaja Olli Sarekosken mukaan Veikkaus Solutions ei itse olisi ryhtymässä pyörittämään rahapelitoimintaa vaan "myymässä tietotaitoa johonkin mahdolliseen kombinaatioon". (MTV3.fi 2011.) Sarekoski kertoo Veikkaus Oy:n jo aiemminkin konsultoineen joissakin kansainvälisissä hankkeissa, mutta nyt alkavalla toiminnalla pyritään selvästi suurempaan mittakaavaan (Talouselämä 2011). Toistaiseksi Veikkaus Solutionsilla on vuoden 2013 loppuun asti aikaa kartoittaa mahdollisia yhteistyökumppanuuksia, minkä jälkeen sen jatkosta tehdään erillinen päätös (Veikkaus 2012c).

Poliisihallituksen arpajaishallintopäällikkö Jouni Laiho oli Veikkaus Oy:n päätöksestä ihmeissään. Poliisihallitus on pelitoimintaa Suomessa valvova viranomainen, jonka nä-

kemyksenä on se, että Veikkaus Oy:n, kuten muidenkin yksinoikeustoimijoiden, tulisi keskittyä pyörittämään pelitoimintaa siinä maassa, johon lupa on myönnetty. Laiho peräänkuuluttaa rahapelipoliittista keskustelua aiheesta, jotta pystyttäisiin arvioimaan, millaisia vaikutuksia tällä siirrolla on Suomessa. (MTV3.fi 2011.)

5 Päätelmät

Suomi on säädellyt rahapelaamista aina tiukasti ja viimeisimpien muutosten yhteydessä arpajaislakiin kirjattiin monopolijärjestelmän virallinen olemassaolo. Internetin myötä valtioiden väliset rajat ovat kuitenkin rahapeliinkin kohdalla hämärtyneet ja ulkomaiset toimijat pystyvät entistä helpommin tarjoamaan pelejään myös Suomessa.

Arpajaislain kokonaisuudistuksessa lakia selkeytettiin ja linjattiin Suomen pyrkivän yksinoikeusjärjestelmällään ensisijaisesti ennaltaehkäisemään pelaajille pelaamisesta aiheutuvia haittoja. Laissa kielletään entistä selvemmin muiden, kuin yksinoikeudellisten toimijoiden rahapelitoiminta sekä toiminnan markkinointi.

Kuten todettua, Suomesta on pääsy useille ulkomaisille pelisivustoille, joista osa on käännetty suomeksikin. Suomalaisen rahapelejä sääntelevän lainsäädännön mukaisesti näiden sivustojen toiminta on laitonta, sillä Veikkaus Oy, Fintoto Oy ja Raha-automaattiyhdistys ovat lain mukaan ainoat toimijat, jotka rahapelejä voivat Suomessa toimeenpanna. Kullakin näistä kolmesta on oikeus toimeenpanna omia pelejään myös sähköisesti, esimerkiksi internetin välityksellä, eikä muilla tätä oikeutta ole. Suomen lain tulkinnan sekä Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisujen mukaisesti tilannetta ei muuta se, että ulkomaiset rahapeliyhtiöt eivät toimi konkreettisesti Suomessa, vaan niiden sivustot ovat vain pelattavissa myös Suomesta käsin.

Suomeksi käännettyjen pelisivustojen toiminnan voidaan tietyiltä osin katsoa kohdistuvan suoraan Suomeen, koska pientä kieltä ei puhuta muualla. Tosin suomalaisia pelaajia pelaa todennäköisesti myös muilla kuin vain suomenkielisillä sivustoilla. Pelaajat eivät kuitenkaan itse toimi lainvastaisesti ollessaan ulkomaisten pelifirmojen asiakkaita.

Julkisuudessa on jo väläytelty pelimonopolin purkamista Suomesta (esim. Valavuori 2011), mutta tähän asti yksinoikeusjärjestelmää on vain pyritty vahvistamaan. Poliitikot ovat olleet varsin yksimielisesti yksinoikeusjärjestelmän puolella ja ministeriöt ovat katsooneet sen olevan paras keino pelihaittojen ehkäisyyn pelaamisen totaalikieltoa lukuun ottamatta.

Euroopan unionin tasollakaan ei ole haluttu toistaiseksi luoda koko unionia kattavaa lainsäädäntöä rahapelejä koskien. Kuitenkin näin internetin aikakautena on vaikeaa tai jopa lähes mahdotonta kontrolloida rahapelaamista valtiorajojen mukaan. On vaikea sanoa, säilyykö rahapelien sääntely jatkossakin jokaisen jäsenmaan oman päätösvallan alaisena vai päädytäänkö Euroopan tilannetta jossain vaiheessa selkiyttämään yhtenäisillä säädöksillä.

On mielenkiintoista nähdä, miten rahapelipolitiikka kehittyy Suomessa Veikkaus Solutionsin myötä. Veikkaus Oy on tehnyt tytäryhtiönsä perustaessaan ison avauksen ulkomaille, joka on herättänyt kritiikkiä myös pelaajien keskuudessa. Pelaajat ovat pitäneet Veikkaus Solutionsin perustamista jopa tekopyhänä, koska Suomen rahapeli-monopolin olemassaoloa on perusteltu nimenomaisesti haittojen ehkäisyllä sekä hyvään tarkoitukseen menevien tuottojen keräämisellä. (esim. Pokerista 2011.) Suomessa on pyritty puolustautumaan ulkomaisilta peliyhtiöiltä ja pitämään pelaamisen tuotot kotimaassa. Nyt maan suurin pelimonopolyhtiö on päättänyt itse laajentua ulkomaille kymmenien miljoonien eurojen lisävoittojen toivossa. Tulee olemaan kiinnostavaa seurata, miten tämä tulee sopimaan suomalaiseen rahapelipolitiikkaan tai muuttamaan sitä.

Lähteet

Ahvenanmaan itsehallintolaki 16.8.1991/1144. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19911144>. Luettu: 13.8.2012.

Arpajaislaki 23.11.2001/1047. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047>. Luettu: 6.3.2012.

Arpajaisverolaki 26.6.1992/552. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920552>. Luettu: 23.10.2012.

Auervirta, Vesa 2012. Kansityöprojektien organisointi ja ohjaus MS Nordlandialla.

Amk-opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Luettavissa:

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/44789/Auervirta_Vesa.pdf?sequence=1. Luettu: 22.10.2012.

Casinobonukset 2012. Verovapaat casinot ja nettikasinot. Luettavissa:

<http://www.casinobonukset.com/verovapaat-kasinot.html>. Luettu: 23.10.2012.

EUR-Lex 2002. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen konsolidoitu toisinto. Luet-

tavissa: http://eur-lex.europa.eu/fi/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_FI.pdf. Luettu: 13.8.2012.

Euroopan komissio 2011. Vihreä kirja sähköisesti välitettävistä rahapeleistä sisämarkki-

noilla. Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0128:FIN:fi:PDF>. Luettu: 22.10.2012.

Euroopan unionin tuomioistuin 2003. Asia C-243/01. Tuomio. Luettavissa:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48383&pageIndex=0&doclang=fi&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=356014>. Luettu: 13.8.2012.

Euroopan unionin tuomioistuin 2009. Asia C-42/07. Tuomio. Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62007J0042:EN:HTML>. Luettu: 26.10.2012.

Euroopan unionin tuomioistuin 2010. Yhdistetyt asiat C-316/07, C-358/07–C-360/07, C-409/07 ja C-410/07. Tuomio. Luettavissa: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?doclang=FI&text=&pageIndex=0&part=1&mode=&docid=80772&cid=356583>. Luettu: 13.8.2012.

Hallintovaliokunnan mietintö 7/2010 vp. Luettavissa: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/havm_7_2010_p.shtml. Luettu: 13.8.2012.

Hallintovaliokunnan mietintö 32/2010 vp. Luettavissa: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/havm_32_2010_p.shtml. Luettu: 9.8.2012.

HE 197/1999 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle arpajaislaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Luettavissa: <http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+197/1999&base=erhe&pavelin=www.eduskunta.fi&f=WP>. Luettu: 6.3.2012.

HE 96/2008 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi arpajaislain sekä eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain 2 ja 7 §:n muuttamisesta. Luettavissa: <http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+96/2008&base=erhe&pavelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>. Luettu: 6.8.2012.

HE 207/2010 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Luettavissa:

<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+207/2010&base=erhe&pavelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>. Luettu: 6.3.2012

Helsingin sanomat 2008. EY-tuomioistuimen ehdotus: Ulkomaisille pelisivuille pääsyä saa rajoittaa. Luettavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/EY-tuomioistui-men+ehdotus+Ulkomaisille+pelisivuille+p%C3%A4%C3%A4sy%C3%A4+saa+rajoit-taa/1135240776027>. Luettu: 26.10.2012.

Helsingin sanomat 2009. Ahvenanmaan PAF rikkoi lakia mutta jäi ilman syytteitä. Luettavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Ahvenanmaan+PAF+rikkoi+lakia+mutta+j%C3%A4+ilman+syytteit%C3%A4+/1135243089726>. Luettu: 3.9.2012.

Helsingin sanomat 2012. Jasper Pääkkösen syyte arpajaisrikoksesta hylättiin. Luettavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/Jasper+P%C3%A4kk%C3%A4kk%C3%B6sen+syyte+arpaja-irikoksesta+hyl%C3%A4ttiin/a1305556237176>. Luettu: 23.10.2012.

Hippos 2009. Toto-pelit. Luettavissa: http://www.suomenhevonen.info/hippos/suomen_hippos/toto_pelit.php. Luettu: 30.7.2012.

Iltalehti 2012. Tähtinäyttelijälle syyte arpajaisrikoksesta - Jasper Pääkkönen kiistää. Luettavissa: http://www.iltalehti.fi/uutiset/2012020815180533_uu.shtml. Luettu: 23.10.2012.

Iltasanomat 2012. Jasper Pääkkösen piina päättyi: Syytteet hylättiin. Luettavissa: <http://www.iltasanomat.fi/viihde/art-1288450607037.html>. Luettu: 23.10.2012.

Jaakkola, T. 2009. Finland. Åland Islands Gambling Market. Teoksessa Meyer, G., Hayer, T. & Griffiths, M. (toim.). Problem Gambling in Europe. Challenges, Prevention, and Interventions, s. 53-70. Springer Science+Business Media. New York, USA.

KKO:2005:27. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/sv/oikeus/kko/kko/2005/20050027>.
Luettu: 3.9.2012.

Laki raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä 23.11.2001/1054. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011054>.
Luettu: 21.11.2012.

Landskapsförordning om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet 56/1993. Luettavissa (s. 246):
<http://www.regeringen.ax/.composer/upload/modules/lagar/lagboken2008hela.pdf>.
Luettu: 13.8.2012.

Landskapslag om förströelseautomater 67/1976. Luettavissa (s. 249):
<http://www.regeringen.ax/.composer/upload/modules/lagar/lagboken2008hela.pdf>.
Luettu: 14.8.2012.

Landskapslag om lotterier 10/1966. Luettavissa (s. 246):
<http://www.regeringen.ax/.composer/upload/modules/lagar/lagboken2008hela.pdf>.
Luettu: 13.8.2012.

MTV3.fi 2000. Veikkauksen vedonlyönti loppuu Ahvenanmaalla. Luettavissa:
<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/veikkauksen-vedonlyonti-loppuu-ahvenanmaalla/2000/08/29605>. Luettu: 14.8.2012.

MTV3.fi 2005. Paf haastaa valtion oikeuteen. Luettavissa:
<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/arkistot/kotimaa/2005/12/413085>. Luettu: 3.9.2012.

MTV3.fi 2011. Veikkauksella historiallinen loikka ulkomaille. Luettavissa:
<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/2011/06/1347055/veikkauksella-historiallinen-loikka-ulkomaille>. Luettu: 23.10.2012.

Paf 2012a. Yritysrakenne. Luettavissa: <https://www.paf.com/about/company-information/company-structure.html>. Luettu: 14.8.2012.

Paf 2012b. Pafin historia. Luettavissa: https://www.paf.com/about/the-history-of-paf/index.html?locale=fi_FI. Luettu: 16.8.2012.

Paf 2012c. Maalla ja merellä. Luettavissa: <https://www.paf.com/about/company-information/land-and-ship.html>. Luettu: 16.8.2012.

Paf 2012d. Annual report and accounts for Ålands Penningautomatförening(FO 0280695-6) period 01.01-31.12 2011. Luettavissa:
https://www.paf.com/static/content/docs/about/Officiellt_bokslut_Paf_2011_final_en.pdf. Luettu: 16.8.2012.

Peluuri 2009. Rahapeleistä. Luettavissa:
http://www.peluuri.fi/tietoa_rahapeleista/rahapeleista/. Luettu: 9.8.2012.

Pokerista 2011. Veikkaus tähyää ulkomaille. Luettavissa:
<http://www.pokerista.net/keskustelu/ei-niin-pokeriin-liittyv-juttua/veikkaus-thy-ulkomaille/>. Luettu: 23.10.2012.

Raha-automaattiyhdistys 2012a. Vastuu- ja vuosiraportti 2011. Luettavissa:
https://www.ray.fi/sites/default/files/RAY_VSK2011_v17.pdf. Luettu: 9.8.2012.

Raha-automaattiyhdistys 2012b. Talous. Luettavissa:
<https://www.ray.fi/fi/ray/raytietoa/talous>. Luettu: 16.8.2012.

Rikoslaki 19.12.1889/39. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001/>. Luettu: 10.8.2012.

Sisäasiainministeriö 2005. Sisäasiainministeriö tekee tutkintapyyntöä PAFin toiminnasta. Luettavissa:

http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/uutisarkisto/1/0/sisaasiainministerio_tekee_tutkintapyyntoa_pafin_toiminnasta. Luettu: 3.9.2012.

Sisäasiainministeriö 2012. Arpajaislain uudistaminen. Luettavissa:

http://www.intermin.fi/fi/turvallisuus/rahapelit/arpajaislain_uudistaminen. Luettu: 30.7.2012.

Suomen Hippos ry. Suomen Hippos -konsernin vuosikertomus 2011. Luettavissa:

http://www.hippos.fi/files/4004/hippos_vk_2011_lopullinen.pdf. Luettu: 16.8.2012.

Suomicasinot 2012. Verovapaat nettikasinot - Kasinovoitot puhtaana käteen. Luettavissa: <http://suomicasinot.net/verovapaat-nettikasinot>. Luettu: 23.10.2012.

Tallink Silja 2012a. Silja Serenade. Tekniset tiedot. Luettavissa:

<http://www.tallinksilja.com/fi/ships/serenade/technicalInformation/>. Luettu: 22.10.2012.

Tallink Silja 2012b. Silja Europa. Tekniset tiedot. Luettavissa:

<http://www.tallinksilja.com/fi/ships/europa/technicalInformation/>. Luettu: 22.10.2012.

Talouselämä 2011. Veikkaus veti ulkomaanjokerin. Luettavissa:

<http://www.talouselama.fi/uutiset/veikkaus+veti+ulkomaanjokerin/a2032489>. Luettu: 26.10.2012.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2007. Rahapelit Ahvenanmaan maakunnassa. Luettavissa:

<http://info.stakes.fi/pelihaitat/FI/rahapelijarjestelma/rahapelitahvenanmaanmaakunnassa.htm>. Luettu: 14.8.2012.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012a. Pelihaitat. Arpajaislaki. Arpajaislain uudistuminen. Luettavissa: <http://info.stakes.fi/pelihaitat/FI/arpajaislaki.htm>. Luettu: 6.3.2012.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012b. Pelihaitat. Lait ja linjaukset. Luettavissa: <http://info.stakes.fi/pelihaitat/FI/lait/index.htm>. Luettu: 6.3.2012.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>. Luettu: 23.10.2012.

Turun sanomat 2007. Turun hovioikeus hylkäsi Pafin kanteen Suomen valtiota vastaan. Luettavissa:

<http://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/1074225952/Turun+hovioikeus+hylkasi+Pafin+kanteen+Suomen+valtiota+vastaan>. Luettu: 3.9.2012.

Valavuori, Aleksi 2011. Adressi Suomen pelimonopolin toimintaa vastaan. Luettavissa:

<http://www.adressit.com/adressipelimonopoliavastaan>. Luettu: 26.10.2012.

Valtioneuvosto 2011. Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011. Luettavissa: <http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/fi.pdf>. Luettu: 26.10.2012.

Valtioneuvoston asetus arpajaisista 20.12.2001/1345. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011345>. Luettu: 6.3.2012.

Valtioneuvoston asetus rahapeliasioden neuvottelukunnasta 244/2012. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120244>. Luettu: 30.7.2012.

Veikkaus 2012a. Yhteiskuntavastuuraportti ja vuosikertomus 2011. Avainluvut. Luettavissa: <http://www.veikkaus2011.fi/fi/veikkaus-2011-2012-fi/avainluvut>. Luettu: 16.8.2012.

Veikkaus 2012b. Usein kysyttyä. Veikkaus Solutions. Luettavissa: https://www.veikkaus.fi/fi/useinkysyttya?contentid=UKK_VEIKKAUS_SOLUTIONS. Luettu: 23.10.2012.

Veikkaus 2012c. Yhteiskuntavastuuraportti ja vuosikertomus 2011. Solutions selvittää mahdollisuuksia kansainväliseen liiketoimintaan. Luettavissa: <http://www.veikkaus2011.fi/fi/veikkaus-2011-2012-fi/veikkaus-solutions>. Luettu: 23.10.2012.

Veikkaus 2012d. Veikkauseuron tie. Luettavissa: <http://www.veikkaus2011.fi/fi/videot/veikkauseuron-tie-flash>. Luettu: 21.11.2012.

Verkkouutiset 2009. PAF:in rahapelit eivät johda esitutkintaan. Luettavissa: http://www.verkkouutiset.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=75872:pafin-rahapelit-eivaet-johda-esitutkintaan&catid=2:kotimaa&Itemid=31. Luettu: 3.9.2012.

Verohallinto 2007. Arpajaisvero. Luettavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2007/Arpajaisvero%2810057%29. Luettu: 23.10.2012.

Viking Line 2012. Faktatiedot laivoistamme. Luettavissa: http://www.vikingline.fi/merella/faktatiedot_laivoista.asp. Luettu: 22.10.2012.